

Thành phô Sequim cõa tiõu bang Washington, nõi có nhõng cánh dñng oõi hõng (lavender) tím ngát tõn chân trõi vào mùa hè,

nõi sõ sõng chan hòa cùng või nõng gió thiên nhiên, nõi hõp dñn du khách đñn thõ dñngi bñu trõi thõm ngát, cũng là nõi ngõi đñu tiên cõa bang Washington, mót phô nõ Mõ, 66 tuõi chõn cái chõt bñng cách “trõ tõ”. Toa thuõc viõt cho bà có ghi “Death with Dignity” (tõm dñch: Chõt có Phõm cách).

Theo kõt quõ chõn bñnh vào tháng 4 năm 2009, bà Linda Fleming đã bñ ung thõ tuyõn tõy tõng (Pancreatic Cancer) vào thõi kõ thõ tõ, tõc là khó lòng qua khõi.

Bà có thõ sõ phõi chõu đñng rõt nhiõu chõa trõ, thõ nghiõm, đau đñn và cũng sõ dñn đñn cái chõt.

Bà đã chõn lõa sõ “trõ tõ” cõa bác sĩ đñ đi đñn cái chõt nhanh chóng, êm õ, mót cái chõt có tên là: Chõt có Phõm Cách.

Cánh đồng oải hương sỏi thiêng mệt mỏi tinh túng hoa trong mùa hè này.

Đạo luật “Death with Dignity” giúp người vô hy vọng sống, và không muốn chết đói cái chết đón trong đau đớn, có quyền chuyên viên y tế giúp mình qua đời trong êm ái. Đạo luật này mới có hai (2) trong 50 tiểu bang của nước Mỹ được áp dụng. Tiểu bang Oregon đã được thi hành từ 1997, và đến nay đã có 401 bệnh nhân được trả về.

Tiểu bang Washington, đạo luật thông qua tháng 11/2008 với hơn 60% phiếu thuận và bắt đầu áp dụng tháng 1/3/2009. Bà Fleming là người đầu tiên số một trong đạo luật này.

Tại sao cái chết là đúng hay sai? Câu trả lời “Sai” hay “Đúng” đều ĐÚNG. Có rất nhiều ý kiến:

Có người nói: Tôi hoàn toàn tin là ai cũng có quyền chọn cách chết và thời điểm chết cho mình. Người khác nói: Nếu chúng ta không có quyền chọn ra điều gì, chúng ta cũng không có quyền chọn điều gì.

Chắc chắn chúng ta ai cũng phải đối diện cá nhân mình mặc phải i nhường căn bệnh hiểm nghèo, hành hạ thân xác chúng ta như sống như chết và mất ngày, mỗi tuần phải đem thân thể ra cho dao, kéo, kim tiêm, cắt, đâm; rồi sáng rút máu, chiết truyền máu, lọc huyết thanh, tháo tháo lên bàn mổ, vào phòng cấp cứu (ICU). Lúc đó chúng ta mới hiểu tại sao có người cho việc “trả” là cứu cánh.

Tín ngưỡng cũng là một trăn trở cho những người muốn nghĩ đến “trả tử”. Thiên Chúa giáo không tán thành việc phá thai, càng không chấp nhận việc “trả tử”. Người Công Giáo tin sanh và tử trong tay Thiên Chúa, con người không phải là tinh thần hóa nên không có quyền hủy diệt. Phá thai và trả tử cũng giống như “giết người”.

Hôn nhân, người công giáo cho rằng khôn sỏi thân xác là một hy sinh để đón phật nhường tinh thần đã làm trong đời sống; cao cả hơn, để hữu Chúa đã đau đớn thi xác vì loài người như nào.

Người theo Phật Giáo tin nhũng khía cạnh thân xác mình đang phải gánh chịu là do kiếp trước mình vong tu, nên kiếp này mình phải trả báo, và họ cũng chịu cho kiếp sau đắc nhàng hơn.

Có người khác góp ý: Thống Đô nhân từ, chắc không muốn nhìn thấy một sinh vật quen quen trong đau đớn thay xác mà không đắc chút, cũng không đắc sống. Tôi tin Thống Đô sẽ tha thay cho những người này, nếu họ muốn đắc chút nhanh chóng.

Có những tôn giáo còn giữ chia sẻ việc chữa trị khi bệnh vì tín ngưỡng của họ không cho phép nhận nhận hóa trị hay xạ trị vào thân thể, nhút là việc tiêm máu của người khác vào thân thể mình còn cảm thấy hơn nữa. Họ chỉ tin vào cách chữa homeopathic methods của họ.

Trong tháng 5 năm 2009 tại một phòng khám ở Minneapolis, cậu bé Daniel Hauser người im lặng nghe những người lén đón đợi sờ phun mình, cậu bé Hodgkin's lymphoma (một bệnh đặc biệt đắc mực giờ đây).

Một cậu bé chỉ chia sẻ chia sẻ cho cậu bé bằng hóa chất và quang tuyến. Tôn giáo của bà là nhún chia sẻ bệnh tật theo thiên nhiên và gia truyền (Homeopathic methods). Cậu bé 13 tuổi này kháng cự lời khi các chuyên viên y tế lo chia sẻ cho cậu, vì mặc dù cậu tin rằng cách chữa trị khoa học sẽ có tác dụng xoa dịu sốt cậu rã i tâm linh của bệnh nhân.

Tòa đòi hỏi một cậu bé phải chịu chia sẻ bác sĩ chuyên môn, đón nhận sự điều trị ngăn chặn sự phát triển của ung thư. Thủ Ba vắng qua, hai mẹ con không có mặt ở cuộc hẹn, họ đã trả lời chia sẻ, một trát tòa đã đắc ghi đi, tìm bắt giờ người mẹ.

Chắc chắn đây là một trường hợp bị thám. Những không phải là lần đầu tiên có việc viếng thăm cha và luật pháp tiễn bang đón người mất.

Cha mẹ và các bác sĩ nói rằng đây phải là điều kiện vui mừng nhất sướng vui nhất, tôi quyết định chích ngừa cho trẻ em đón vui mừng riêng tôi. Ngay khi mọi người cùng đồng ý với nhau thì việc chia sẻ một đứa trẻ bệnh hoạn cũng đã đành khăn rũi. Vậy giờ cha mẹ và các bác sĩ không đồng ý với nhau về cách chia sẻ, ai là người quyết định?

Lúc này là lúc tín ngưỡng chen vào đống giấy. Các chuyên viên y tế không đánh lừa trống hố p cõa Daniel, nêu điều cõa trống hóa xô (chemo) và quang xô (radiation) có hy vọng 90% ngăn chặn sự phát triển cõa ung thư.

Mõ cõa Daniel không đồng ý, bà đã đem cõu bé chay đi....đâu? Cảnh sát quốc tế (Interpol) đã đồng ý vñn đồng thời tìm hai mõ con. Họ nghĩ bà có thể mang con qua biên giới Mexico, nõi đó có khoảng 30-50 bệnh xá (clinic) chay trống ung thư cõa người da đỏ (American Indian) theo thiên nhiên và gia truyvn mà mõt số người tin là có thể thay thế cho cách chay hõc cõi đõn cõa Hoa Kỳ.

Bác sĩ Arthur Caplan cho rằng cha mõ không có quyền ngăn cõn chuyên viên y tế chay chay cho con mình, nhõt là đõa trống quá nhõ đõ biõt tõ quyền đồng ý sõ phõn mình. Các chuyên viên y tế tin là vñi tình trống ung thư cõa Daniel, vìc chay trống thiêng thiên nhiên và gia truyvn coi nhõ số đõa đõn kõt quõ bên cõnh “con sõ khõng.”

Vñy thì, gia đình có quyền nhân danh niõm tin và tôn giáo cõa mình đõ muõn làm gì vñi mõt đõa trống thì làm hay khõng?

Vñn theo bác sĩ Caplan, câu trả lời đúng tiêu chuẩn luân lý: “Khõng”

Vì nõu câu trả lời là: “Có” thì cha mõ có quyền nhân danh tôn giáo mà hành hõ, xâm phõm đõn trống em hay sao. Nhõng đõa trống mõi 10, 11 tuổi, đã tõng bõ ngõõi lõn nhân danh tôn giáo bõt kõt hôn vñi nhõng ngõõi chay chăn già nua và đõõc cõt nghĩa: “Đó là cõi muõn cõa Thõõng Đõ” rõi hõa hõn mõt thiêng đàng cho chúng.

Có nhõng trống cũng tõng bõ cha mõ đõi xõ vñi con cái nhõ mõt hung thõn, giam dõõi hõm, hiõp đáp, đánh đõp năm này sang tháng khác cho đõn chay cũng nhân danh mõt tín đõu nào đó.

Ngõõi ta có quyền đòi trả tõ (nhõ Oregon và Washington) trong nhõng trống hõp khõng còn hy vọng và tránh cho bõnh nhân phõi chay trong đau đõn, nhõng ngõõi ta khõng có quyền nhân danh tôn giáo hay bõt cõi đõu gõi đõ de dõa đõn mõng sõng cõa ngõõi khõac bõng cách ngăn cõn

vì c chia tr.

Sinh ra, trưởng thành, bịnh tật, đói dinh và ống xè vui cái chết trong một đời sống có trật tự luân lý, quỷ thoát là chỉ một vòn đù nhả.

*Hồi Thiên Đài xin cúi đầu trù lối
Linh hồn tôi đã mất kinh đi hoang
Sứu đã chín xin ngõi thôi hãy hái
Nhận tôi đi, dù đặc ngõ c thiêng dàng (Huy Cận)*